

**Toelichting op de kwalificatiekaart
(team)leider bevers, welpen, scouts**
Scouting Academy

Versie 2.1

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Leeswijzer	3
1.2	Toelichting op de kwalificatiekaart	3
1.3	Basisniveau	4
1.4	Gekwalificeerd niveau	4
1.5	Kennis als onderdeel van vaardigheden en houdingsaspecten	5
1.6	Extra competenties voor teamleider bevers, welpen of scouts	6
1.7	Speltakverhuizers	6
2	Toelichting op de competenties voor leidinggevende	7
2.1	Basisniveau	7
2.2	Kerntaken van een leidinggevende	7
2.3	Gekwalificeerd niveau	7
2.3.1	Deelkwalificatie 1: Spelvisie en spelaanbod	7
2.3.2	Deelkwalificatie 2: Scouting in de samenleving	9
2.3.3	Deelkwalificatie 3: Scouting Academy	11
2.3.4	Deelkwalificatie 4: Leeftijdseigene	12
2.3.5	Deelkwalificatie 5: Activiteitenwensen en spelideeën	12
2.3.6	Deelkwalificatie 6: Programmeren	13
2.3.7	Deelkwalificatie 7: Motivatietechnieken en groepsproces	14
2.3.8	Deelkwalificatie 8: Veiligheid	15
2.3.9	Deelkwalificatie 9: Presenteren en uitleggen van activiteiten	16
2.3.10	Deelkwalificatie 10: Gewenst gedrag	17
2.3.11	Deelkwalificatie 11: Evalueren van activiteiten	18
2.3.12	Deelkwalificatie 12: Gespreks- en overlegvaardigheden	18
3	Toelichting op de competenties voor teamleider	20
3.1	Teamleidersniveau	20
3.1.1	Deelkwalificatie 1: Spelvisie en spelaanbod	20
3.1.2	Deelkwalificatie 3: Scouting Academy	20
3.1.3	Deelkwalificatie 4: Leeftijdseigene	20
3.1.4	Deelkwalificatie 6: Programmeren	20
3.1.5	Deelkwalificatie 7: Motivatietechnieken en groepsproces	21
3.1.6	Deelkwalificatie 8: Veiligheid	21
3.1.7	Deelkwalificatie 10: Gewenst gedrag	21
3.1.8	Deelkwalificatie 11: Evalueren van activiteiten	21
3.1.9	Deelkwalificatie 12: Gespreks- en overlegvaardigheden	21
4	Toelichting op de competenties van speltakverhuizers	23
4.1	Speltakverhuizers	23
5	Toetsing, kwalificatie en registratie	25
5.1	Toetsing competenties	25
5.2	Kwalificatie en registratie	25

1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

Deze toelichting is vooral geschreven voor praktijkbegeleiders, zodat zij leidinggevend en teamleiders bevers, welpen of scouts kunnen begeleiden in het ontwikkelen van competenties en het behalen van een kwalificatie als (team)leider. Verder is deze toelichting geschikt voor iedereen die met de kwalificatiekaart voor (team)leider bevers, welpen, scouts aan de slag wil gaan. Het is handig om bij het lezen van deze toelichting de kwalificatiekaart bij de hand te houden.

In dit eerste hoofdstuk wordt uitgelegd wat een kwalificatiekaart is, voor wie de kaart bedoeld is en hoe je de kaart kunt gebruiken.

In het tweede hoofdstuk zijn alle competenties van de kwalificatiekaart voor leidinggevende bevers, welpen, scouts verder uitgewerkt. Het blijft wel beknopt en voor de theorie achter de competenties wordt verwezen naar de diverse modules.

In het derde hoofdstuk zijn de extra competenties voor teamleider bevers, welpen, scouts verder uitgewerkt.

In het vierde hoofdstuk staan enkele handreikingen hoe om te gaan met speltakverhuizers. Ten slotte staat in het laatste hoofdstuk informatie over toetsing en kwalificatie.

1.2 Toelichting op de kwalificatiekaart

Bij Scouting willen we een kwalitatief goed en gevarieerd Scoutingprogramma aanbieden dat aansluit op de ontwikkeling en de beleavingswereld van kinderen en jongeren. Daarvoor moet een (team)leider over een aantal competenties beschikken of bereid zijn die te ontwikkelen. De ontwikkeling van die competenties wordt natuurlijk goed bijgehouden, zodat zichtbaar is wat een (team)leider kan en welke vorderingen er zijn. Het is daarbij prettig om aan de hand van de kwalificatiekaart te kunnen zien over welke competenties een (team)leider al beschikt en welke competenties nog ontwikkeld moeten worden.

De kwalificatie voor (team)leider bevers, welpen of scouts is elk onderverdeeld in twaalf deelkwalificaties, die per stuk kunnen worden behaald. Kortom, een kwalificatie bestaat uit een aantal deelkwalificaties die samen een geheel van benodigde competenties vormen. Deze competenties zijn gebaseerd op kennis, vaardigheden en houdingsaspecten, die voor de uitvoering van je functie/taak belangrijk zijn.

De kwalificatiekaart kun je ook gebruiken om te bespreken waar een (team)leider nu staat en over welke competenties een (team)leider al beschikt door bijvoorbeeld werk of studie. Op basis hiervan kan geïnventariseerd worden welke competenties nog moeten worden ontwikkeld, maar ook aan welke deelkwalificaties al geheel of gedeeltelijk wordt voldaan.

Scouting Academy heeft de twaalf deelkwalificaties uitgewerkt in twaalf modules. Deze modules vormen een prima tool om de bij een deelkwalificatie behorende competenties te ontwikkelen. De twaalf modules zijn op diverse manieren te volgen:

- De (team)leider kan individueel elke module doorlopen en dit met de praktijkbegeleider bespreken.
- De (team)leider kan gebruik maken van de kwalificatiekaarten die aansluiten bij de twaalf modules.
- Groepen kunnen voor een module een training aanvragen die bij hun groep wordt gegeven of ze gaan naar een trainingsavond in de regio waar een module gevolgd kan worden.
- De (team)leider kan een complete training met alle twaalf modules volgen tijdens een trainingsweekend of tijdens trainingsavonden in de regio.

In aanvulling op deze basisvaardigheden kan een (team)leider een specifieke training over een bepaald onderwerp volgen (bijvoorbeeld 'Scouts met een beperking' of 'Omgaan met intimiteiten').

Voor elke speltak gelden eigen specifieke competenties. Omdat de kwalificatie-eisen voor de jongste speltakken (bevers, welpen, scouts) sterk overeenkomen, zijn deze samengevoegd tot één kwalificatiekaart. Dit zelfde geldt voor de kwalificatiekaart voor (team)leider explorers en adviseur roverscouts. Ook voor deze kwalificaties zijn de eisen samengevoegd tot één kwalificatiekaart. Er zijn dus twee kwalificatiekaarten die gebruikt kunnen worden voor de competentieontwikkeling en kwalificatie van de (bege)leiding van alle speltakken:

1. Kwalificatiekaart (team)leiders bevers, welpen, scouts: met betrekking tot de benodigde competenties om verantwoord leidinggevende of teamleider te zijn bij de speltakken bevers, welpen of scouts.
2. Kwalificatiekaart (team)leider explorers/adviseur roverscouts: met betrekking tot de benodigde competenties om gekwalificeerd begeleider of teamleider te zijn bij de speltak explorers of adviseur te zijn bij de roverscouts.

In hoofdlijnen zijn beide kwalificatiekaarten hetzelfde, maar de genoemde competenties verschillen in toepassing door de aard van het programma (spelaanbod) en vooral door de leeftijdsgroep waarvoor de kwalificatie geldt.

Daarnaast ben je als begeleider explorers of adviseur roverscouts, veel meer dan bij de andere speltakken, bezig met observeren, feedback geven en motiveren. De jongeren moeten het immers zelf doen en je biedt geen hapklare brokken meer aan.

De kwalificatiekaarten bestaan elk uit twee onderdelen:

1. Basisniveau.
2. Gekwalificeerd niveau.

Op de kwalificatiekaarten staan bij het gekwalificeerd niveau voor de teamleiders en adviseur roverscouts nog een aantal extra competenties genoemd. Voor teamleiders en adviseur roverscouts geldt dus dat zij zowel de competenties van het basis- en gekwalificeerd niveau van (bege)leiders als de extra competenties voor teamleiders/adviseurs moeten hebben.

1.3 Basisniveau

Aan de benoeming van leidinggevende gaat een kennismakingsperiode van maximaal drie maanden vooraf als aspirant-leidinggevende. De kennismakingsperiode begint na goedkeuring door het betreffende bestuur en nadat aan de instapeisen is voldaan. Aan het eind van deze periode wordt gekeken of de aspirant-leidinggevende over de instapeisen beschikt en voor benoeming als leidinggevende in aanmerking komt. In paragraaf 2.1 worden de competenties van het basisniveau beschreven.

1.4 Gekwalificeerd niveau

Het gekwalificeerd niveau bestaat uit twaalf deelkwalificaties. Voor elke deelkwalificatie is een voorbeeldmodule geschreven:

1. Spelvisie en spelaanbod.
2. Scouting in de samenleving.
3. Scouting Academy.
4. Leeftijdseigene.
5. Activiteitenwensen en spelideeën.
6. Programmeren.

-
7. Motivatietechnieken en groepsproces.
 8. Veiligheid.
 9. Presenteren en uitleggen van activiteiten.
 10. Gewenst gedrag.
 11. Evalueren van activiteiten.
 12. Gespreks- en overlegvaardigheden.

In hoofdstuk 2 is beschreven welke competenties er bij de betreffende deelkwalificatie horen. Deze tekst komt rechtstreeks van de kwalificatiekaart. De kennis, vaardigheden en houdingsaspecten die in de kwalificatiekaart onder deze competenties staan, zijn een uitwerking van de competenties. Het is dus belangrijk bij het werken en registreren van de genoemde kennis, vaardigheden en houdingsaspecten, te kijken naar de bovenliggende competentie. Het volstaat daarom niet de kennis, vaardigheden en houdingsaspecten af te vinken, zonder naar de bovenliggende competentie te kijken.

Voor het verwerven van een kwalificatie dienen alle bijbehorende competenties verworven te zijn. In paragraaf 2.3 is voor alle competenties in vragende vorm beschreven wat de competentie inhoudt. Bij een kwalificatiegesprek tussen praktijkbegeleider en leidinggevende kunnen deze vragen gebruikt worden om te toetsen of iemand voldoet aan de competenties.

Wanneer er onvoldoende kennis is om de vragen te beantwoorden, kan in de module die geschreven is bij de betreffende deelkwalificatie de theorie worden gevonden.

1.5 Kennis als onderdeel van vaardigheden en houdingsaspecten

Per competentie wordt genoemd welke kennis, vaardigheden en houdingsaspecten daarbij horen.

In vergelijking met de kwalificatiekaart (team)leider bevers, welpen, scouts staan op de kwalificatiekaart voor (team)leider explorers en adviseur roverscouts minder kennis en meer vaardigheden genoemd. Daarbij impliceert het beheersen van een vaardigheid of houdingsaspect dat je ook beschikt over de daarvoor benodigde kennis. Vanwege de leesbaarheid wordt het beschikken over de betreffende kennis voor het beheersen van vaardigheden of houdingsaspecten niet ook nog eens apart op de kwalificatiekaart vermeld.

Ook bij het overdragen van kennis, vaardigheden en houdingsaspecten wordt ervan uitgegaan dat over de betreffende kennis, vaardigheden en houdingsaspecten wordt beschikt, anders kun je ze niet goed overdragen. Voor een toelichting van deze kennis, vaardigheden en houdingsaspecten kan terug gegrepen worden naar de kwalificatiekaart (team)leider bevers, welpen, scouts.

Voorbeeld

Op de kwalificatiekaart (team)leider bevers, welpen, scouts staat:

- ☐ K: Kennis hebben van de betekenis van de spelvisie SCOUTS en weten waarvoor deze gebruikt wordt.

De vergelijkbare competentie op de kwalificatiekaart voor (team)leider explorers en adviseur roverscouts is:

- ☐ V: In staat zijn om de betekenis van de spelvisie SCOUTS en waarvoor deze gebruikt wordt over te dragen aan jongeren.

Er is hierbij vanuit gegaan dat om de spelvisie SCOUTS uit te leggen aan jongeren, je de spelvisie zelf ook moet kennen, maar dit is niet meer expliciet opgenomen op de kaart. Dit voorkomt dat zich teveel herhalingen voordoen en de kwalificatiekaart onnodig groot wordt.

1.6 Extra competenties voor teamleider bevers, welpen of scouts

Zoals bij paragraaf 1.2. is aangegeven, dien je voor het verkrijgen van een kwalificatie als teamleider bevers, welpen of scouts, naast de instapeisen en de algemene competenties voor leidinggevende, ook nog te beschikken over enkele extra competenties. In paragraaf 3.1 zijn deze extra competenties voor teamleiders beschreven. Er zijn extra competenties voor teamleiders opgenomen bij negen van de twaalf modules, te weten de modules 1, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11 en 12.

Voor de andere drie deelkwalificaties zijn geen extra competenties beschreven, omdat voor deze onderwerpen de benodigde kennis al opgenomen is in de kwalificatie als leidinggevende.

1.7 Speltakverhuizers

Competenties hoeven maar één keer te worden aangetoond. Wanneer iemand overstapt naar een andere speltak, hoeven competenties die al aanwezig en aangetoond zijn, niet nogmaals aangetoond of verworven te worden. De praktijkbegeleider bekijkt samen met de (team)leider, begeleider of adviseur welke competenties al aanwezig zijn en welke nog verworven moeten worden. De praktijkbegeleider maakt samen met de (team)leider, begeleider of adviseur afspraken over hoe de ontbrekende competenties ontwikkeld kunnen worden en kan hierbij gebruik maken van het Talent Ontwikkel Plan (TOP). Een invulformulier hiervoor is te vinden op www.scouting.nl.

Meer informatie over speltakverhuizers vind je in paragraaf 4.1.

2 Toelichting op de competenties voor leidinggevende

2.1 Basisniveau

Het basisniveau bestaat uit vier onderdelen:

- Je onderschrijft de doelstelling en het huishoudelijk reglement van Scouting Nederland.
- Je beschikt over een voor de functie geldige Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).
- Je onderschrijft de gedragscode van Scouting Nederland.
- Je bent bereid tot ontwikkeling van de voor de functie (in deze speltak) geldende competenties.

Deze instapeisen zijn noodzakelijk als je binnen Scouting aan de slag wilt gaan. Je spreekt uit dat jij je wilt houden aan de visie en afspraken van Scouting Nederland en dat je je wilt ontwikkelen om een goede leidinggevende te worden. Het doel van de VOG is voorkomen dat leiding van Scouting met relevante strafbare feiten op de naam wordt aangesteld, zonder dat dit bekend is. De veiligheid van de (jeugd)leden staat hierbij voorop.

2.2 Kerntaken van een leidinggevende

In het functieprofiel voor (team)leider bevers, welpen, scouts staat een aantal kerntaken voor een leidinggevende beschreven. De kwalificatiekaart is aan de hand van deze kerntaken opgesteld. In een kwalificatiegesprek of tijdens een moduletraining is het daarom goed om ook aandacht aan het functieprofiel te besteden. Het functieprofiel (team)leider bevers, welpen, scouts is te downloaden van de site van Scouting Nederland.

Hieronder volgt een beschrijving van de kerntaken van een leidinggevende bevers, welpen of scouts zoals die op het functieprofiel zijn vermeld (de kerntaken van een teamleider bevers, welpen of scouts komen in Hoofdstuk 3 aan de orde).

De kerntaken van een leidinggevende bevers, welpen of scouts kunnen als volgt worden samengevat:

- Maken, voorbereiden, uitvoeren en evalueren (met de overige teamleden) van wekelijkse programma's, weekendkamp(en) en/of het jaarlijkse zomerkamp voor de groep jeugdleden.
- Begeleiden van jeugdleden in hun persoonlijke ontwikkeling.
- Uitvoeren van functiegebonden en organisatorische taken en activiteiten (zoals overleg binnen groep en regio en werving van nieuwe teamleden).
- Zich inzetten voor het verbeteren van het eigen functioneren en dat van het team.

2.3 Gekwalificeerd niveau

Het gekwalificeerd niveau bestaat uit twaalf deelkwalificaties die in samenhang gezien moeten worden. Als je over de deelcompetenties van een deelkwalificatie beschikt, dan kan je praktijkbegeleider de deelkwalificatie toekennen in Scouts Online.

2.3.1 Deelkwalificatie 1: Spelvisie en spelaanbod

Deze deelkwalificatie bestaat uit drie competenties:

- In staat zijn om de spelvisie SCOUTS en de activiteitsgebieden te benoemen.
- In staat zijn om het spelaanbod voor de eigen speltak onder woorden te brengen (thema, opening, sluiting, wet, belofte, kernpunten van het programma, structuur van de speltak, inclusief subgroepen, progressiesysteem).
- In staat zijn om thema, activiteitsgebieden, doorlopende leerlijn en progressiesysteem toe te passen in het activiteitenprogramma.

Deze deelkwalificatie bestaat uit vijf onderdelen: 'Spelvisie SCOUTS en activiteitengebieden', 'Spelthema', 'Wet en belofte, ceremoniën', 'Scoutingvisie op (doorlopende) ontwikkeling' en het 'Progressiesysteem'. Hieronder worden alle vijf onderdelen besproken.

Het onderdeel 'Spelvisie SCOUTS en activiteitengebieden' betreft de volgende vragen:

- Waar staan de letters SCOUTS voor in de spelvisie?
- Hoe gebruik ik de spelvisie SCOUTS?
- Hoeveel activiteitengebieden zijn er?
- Welke activiteitengebieden zijn dat dan?
- Zijn er voorbeelden van programma's uit de verschillende activiteitengebieden?
- Hoe kun je de activiteitengebieden gebruiken om tot een uitdagend en afwisselend activiteitenprogramma te komen?
- Hoe is de opbouw in het programma van bever tot roverscout?
- Wat zijn bij jouw speltak de kernpunten van het Scoutingprogramma?
- Hoe is je speltak opgebouwd?
- Hoe zit het spelthema in elkaar (bevers, welpen)?
- Hoe werken de fases (scouts, roverscouts)?
- Hoe zit een opening en sluiting voor jouw speltak in elkaar?
- Wat is de rol van de leiding, begeleiding, coach of adviseur?
- Hoe is de inbreng van de jeugdleden voor jouw speltak georganiseerd?
- Werk je met subgroepen?
- Wat doe je aan leiderschap bij jeugdleden (gids en helpers, ploegleider en assistent-ploegleider)?
- Welk insignes zijn er voor jouw speltak en hoe werk je daarmee?
- Hoe ziet een zomerkamp er voor jouw speltak uit?
- Hoe sluit het waterwerk aan bij de spelvisie?
- Wat is de Partenza?
- Hoe uiten die verschillen in de speltakken zich in de opbouw van het programma? Denk daarbij aan afwisseling, uitdaging, spanningsboog van de jeugdleden, verhouding actie en rust en zingeving.

Het onderdeel 'Spelthema'

Voor bevers en welpen is er een algemeen thema waarin hun spel gespeeld wordt. De andere speltakken hebben vak thema's voor specifieke activiteiten. Denk aan een zomerkampthema of dat van de regionale Scoutingwedstrijden. In dit onderdeel kunnen vragen gesteld worden over de meerwaarde van het gebruik van een thema:

- Heb je het spelthema voor jouw speltak gelezen?
- Waarom wordt er binnen Scouting gewerkt met een thema?
- Wat is de meerwaarde van werken met een thema?
- Wat is de achtergrond van het thema voor jouw speltak?
- Welke figuren zijn er in jouw spelthema?
- Wat zijn hun rollen?
- Welke locaties zijn er in jouw spelthema en hoe is de link met de activiteitengebieden?
- Hoe kun je het themaverhaal van jouw speltak verwerken in het programma?
- Welke meerwaarde kan thematisch programmeren bij scouts hebben?

Het onderdeel 'Wet en belofte, ceremoniën' betreft de volgende vragen:

- Kun je de wet en de belofte van jouw speltak opzeggen?

- Wat is de meerwaarde van wet en belofte?
- Ben je het eens met de wet en belofte?
- Ben je bereid om te werken en te leven op basis van wet en belofte?
- Hoe leg je de betekenis van wet en belofte uit aan de jeugdleden?
- Hoe verwerk je wet en belofte in het programma?
- Wat is een ceremonie?
- Waarom hebben we ceremoniën bij Scouting?
- Kun je aangeven hoe bepaalde ceremoniën gaan in jouw speltak, denk bijvoorbeeld aan de installatie of de uitreiking van een insigne?

Het onderdeel 'Scoutingvisie op (doorlopende) ontwikkeling betreft de volgende vragen:

- Wat wordt bedoeld met 'Scouting dient als platform voor plezierige ontwikkeling'?
- Waar komen de leeftijdsgrenzen vandaan?
- Waarom is de lengte van speltakken ongeveer drie tot vier jaar?
- Hoe verhouden de kernpunten van het programma van alle speltakken zich tot elkaar?
- Wat zijn de verschillen tussen de speltakken ten aanzien van (bege)leiding?
- Hoe werken de fases (voor scouts)?
- Op welke manier draagt het werken met subgroepen bij aan de ontwikkeling van jeugdleden?
- Wat is de ontwikkeling van een explorer op basis van de jaarbadges?
- Wat is de meerwaarde van nesten en ploegen?
- Hoe past het zomerkamp in de doorlopende ontwikkeling?
- Wat is de progressiematrix?
- Sluiten de programma's in jouw speltak aan op de speltak ervoor en de speltak erna?

Het onderdeel 'Progressiesysteem' betreft de volgende vragen:

- Waarom zijn er insignes?
- Wat zijn de grote verschillen met betrekking tot de insignes tussen de speltakken?
- Welke insignes zijn er voor mijn speltak?
- Hoe werken de insignes voor mijn speltak?
- Voor bevers: waarom zijn er geen beverinsignes, maar beverbadges?
- Voor welpen: hoe ga je om met niveauverschillen tussen jeugdleden bij het werken met insignes?
- Voor scouts: wat is het verschil tussen basis- en verdiepingsinsignes?
- Hoeveel basis- en verdiepingsinsignes zijn er?
- Wat is het verschil tussen enerzijds basis- en verdiepingsinsignes en anderzijds specialisatieinsignes?
- Hoe gebruik je de doelen en de challenges bij de basis- en verdiepingsinsignes?
- Welke awards zijn er?
- Wat is het verschil tussen insignes en awards?
- Wat is het bijzondere aan The International Award For Young People?

2.3.2 Deelkwalificatie 2: Scouting in de samenleving

Deze deelkwalificatie bestaat uit drie competenties:

- In staat zijn om Scouting in een historisch en maatschappelijk perspectief te plaatsen.
- In staat zijn om met de leiding van het team en met jeugdleden deel te nemen aan Scoutingactiviteiten en -bijeenkomsten op regionaal en nationaal niveau en hierin actief te participeren.
- In staat zijn om de betekenis die Scouting in de samenleving heeft te verwoorden.

Deze deelkwalificatie bestaat uit drie onderdelen: 'Geschiedenis Scouting en de betekenis voor nu', 'Doel en visie Scouting (nationaal en internationaal)' en 'Samenleving'. Hierna worden deze onderdelen toegelicht.

Het onderdeel 'Geschiedenis Scouting en de betekenis voor nu' betreft de volgende vragen:

- Wie heeft Scouting opgericht?
- Waar was dat en wanneer?
- Wanneer is Scouting in Nederland gestart?
- Hoe is Scouting Nederland ontstaan en wanneer was dat?
- Wat is de bijdrage van Lord Baden-Powell?
- Wat zijn de achterliggende ideeën van Lord Baden-Powell?
- Hoe uit zich het serieus nemen van kinderen en jongeren in het Scoutingprogramma?
- Wat wordt bedoeld met 'learning by doing'?
- Hoe uit zich dat in jouw speltak?
- Wat de rol van de volwassene in het Scoutingprogramma?
- Wat is de grootste jeugd- en jongerenorganisatie in Nederland en ter wereld?
- Wat biedt Scouting aan zowel jeugdleden als aan jezelf?

Het onderdeel 'Doel en visie Scouting (nationaal en internationaal)' betreft de volgende vragen:

- Waar staan de letters WOSM en WAGGGS voor en wat zijn het?
- Hoe draagt Scouting bij aan de samenleving?
- Wat is jouw bijdrage hierin?
- Wat zijn internationale overeenkomsten met betrekking tot de wet en belofte van verschillende landen?
- Hoe werkt de democratie binnen Scouting?
- Waaruit bestaat de Scoutfit?
- Wat is de meerwaarde van een uniforme Scoutfit?
- Is er een verschil in meerwaarde binnen en buiten Scouting?
- Wat voor tekens zitten er op de Scoutfit en wat hoort waar?
- Kun je aangeven op welke manier jij een voorbeeldfunctie hebt ten aanzien van de visie van Scouting?
- Weet je welke kwalificatietekens er zijn?
- Welke zijn voor jou van toepassing?
- Wat voor zaken zijn er geregeld in het huishoudelijk reglement van Scouting Nederland?
- Kun je die als groep aanpassen aan jouw situatie?
- Op welke wijze laat jij zien dat Scouting uit meer bestaat dan alleen jouw Scoutinggroep?
- Aan welke activiteiten op regionaal, landelijk en internationaal niveau doe jij mee en stimuleer jij je jeugdleden om mee te doen?

Het onderdeel 'Samenleving' betreft de volgende vragen:

- Wat is de pedagogische meerwaarde van Scouting?
- Hoe draagt Scouting bij aan de persoonlijke ontwikkeling van de jeugdleden?
- Hoe kun je bijdragen aan een positief beeld van Scouting?
- Op welke manier ben je met Scouting betrokken in de maatschappij?
- Waaruit blijkt jouw actieve rol daarin?
- Hoe werkt het democratisch bestel in Nederland en binnen Scouting?
- Wie is er lid van de groepsraad?
- Hoe is het binnen Scouting geregeld dat jouw mening meetelt bij de landelijke raad?

- Hoe komt de diversiteit in de samenleving terug in jouw speltak?
- Welke actuele zaken spelen er voor Scouting?
- Met welke actuele zaken zijn jouw jeugdleden bezig?
- Hoe uit zich jouw actieve rol in de samenleving?
- Op welke manier is de actieve rol in de samenleving zichtbaar in je speltak?
- Met welke organisaties of mensen werkt jouw speltak samen?

2.3.3 Deelkwalificatie 3: Scouting Academy

Deze deelkwalificatie omvat vier competenties:

- In staat zijn om een persoonlijk ontwikkelplan op te stellen en bereid zijn na te denken over de eigen rol in het team.
- In staat zijn om de registratie van zowel de eigen ontwikkeling als die van de jeugdleden bij te houden.
- In staat zijn om verbeterpunten van jezelf en het team te herkennen en aan te dragen, te werken aan de teamkwalificatie, groepsontwikkeling en persoonlijke ontwikkeling.
- De bereidheid hebben te werken aan de eigen doorlopende persoonlijke ontwikkeling en op basis daarvan de toegevoegde waarde van Scouting actief uit te dragen.

Deze deelkwalificatie bestaat uit twee onderdelen: 'Systematiek Scouting Academy' en 'Scouting online'. Hieronder worden beide onderdelen toegelicht.

Het onderdeel 'Systematiek Scouting Academy' betreft de volgende vragen:

- Wat is Scouting Academy?
- Welke functies en rollen zijn er binnen Scouting Academy?
- Wat zijn belangrijke gedachten bij Scouting Academy?
- Is een kwalificatie verplicht?
- Is een training verplicht voor een kwalificatie?
- Wat zijn er verder voor ontwikkelingsmogelijkheden binnen Scouting (vervolgtrainingen, kampkwalificatie, Gilwell-cursus)?
- Op wat voor manier zou je de kennis en vaardigheden die je bij Scouting hebt geleerd, kunnen gebruiken buiten Scouting?
- Welke drie soorten competenties zijn er (persoonsgebonden, functiegebonden en teamcompetenties)?

Het onderdeel 'Scouting online' betreft de volgende vragen:

- Weet je hoe Scouts Online werkt voor jeugd- en persoonlijke registratie?
- Worden in jouw team de veranderingen bij jeugdleden bijgehouden in Scouts Online?
- Gebruik je Scouts Online als je adressen van jeugdleden of medeleiding zoekt?
- Gebruik je Scouts Online om kwalificaties van jeugdleden, zoals insignes, bij te houden?
- Hoe kun je je inschrijven voor een training of een evenement?
- Maak je gebruik van de jeugdwebsites van Scouting Nederland?
- Hoe ziet de site van jouw regio eruit?
- Maak je gebruik van de activiteitenbank?
- Heb je zelf wel eens een activiteit op de activiteitenbank geplaatst?
- Wat is het verschil tussen kwalificatie en benoeming?

2.3.4 Deelkwalificatie 4: Leeftijdseigene

Deze deelkwalificatie omvat één competentie:

- In staat zijn om, afhankelijk van de speltak, uitdaging te bieden aan en het motiveren van jeugdleden tot het leveren van prestatie en inzet, het nemen van initiatieven en het ontwikkelen van persoonlijke groei.

Deze deelkwalificatie bestaat uit twee onderdelen: 'Leeftijdseigene van eigen en naastliggende speltakken' en 'Samenhang spelvisie en leeftijdseigene'. Hieronder worden beide onderdelen toegelicht.

Het onderdeel 'Leeftijdseigene van eigen en naastliggende speltakken' betreft de volgende vragen:

- Wat zijn de vijf ontwikkelingsgebieden (sociaal, emotioneel, fysiek, intellectueel en moreel)?
- Hoe ziet de normale ontwikkeling van kinderen en jongeren in je eigen en de opvolgende speltak er voor elk van deze vijf ontwikkelingsgebieden eruit?
- Welke verschillen kun je aangeven voor de ontwikkeling van jongens en meiden?
- Geef van elke van de vijf ontwikkelingsgebieden een voorbeeld van het gedrag van de jeugdleden, dat gebaseerd is op de ontwikkeling van deze kinderen en jongeren.

Het onderdeel 'Samenhang spelvisie en leeftijdseigene' betreft de volgende vragen:

- Wat zijn voor jouw speltak en voor opvolgende en voorafgaande speltakken de meest relevante ontwikkelingen?
- Wat is het verschil in het activiteitenprogramma tussen jouw speltak en de opvolgende speltak en hoe kun je dit vanuit het leeftijdseigene verklaren?
- Wat zijn de consequenties voor de manier van (bege)leiding geven (mate bieden structuur, geven van verantwoordelijkheid) tussen jouw speltak en de opvolgende speltak en hoe kun je dit vanuit het leeftijdseigene verklaren?
- Kun je aangeven op welke manier de fantasie van de jeugdleden een rol heeft in het activiteitenprogramma?
- Kun je aangeven op welke manier je omgaat met spannende en uitdagende activiteiten, in relatie met het leeftijdseigene?
- Welk effect heeft de spanningsboog van de jeugdleden op het programma?
- Hoe houd je daar rekening mee?
- Wat is het verschil daarin voor jeugdleden die net zijn overgevlogen naar jouw speltak of jeugdleden die bijna gaan vertrekken?
- Wat is het verschil tussen jongens en meiden?
- Hoe uit zich dat in vriendschappen, hiërarchie en sociale aspecten?
- Welke beperkingen kun je als leidinggevende tegenkomen bij jeugdleden of medeleiding en hoe ga je daar mee om?
- Hoe ga je om met kinderen met ADHD?
- Hoe ga je om met kinderen met een autisme spectrum stoornis?

2.3.5 Deelkwalificatie 5: Activiteitenwensen en spelideeën

Deze deelkwalificatie omvat twee competenties:

- In staat zijn om op een bij de speltak passende manier de activiteitenwensen van de jeugdleden te inventariseren.
- In staat zijn om samen met het leidingteam het activiteitenprogramma samen te stellen, afgestemd op het spelaanbod, de activiteitenwensen, het leeftijdseigene en het ontwikkelingsniveau van de speltak.

Deze deelkwalificatie bestaat uit twee onderdelen: 'Brainstormtechnieken' en 'Jeugdparticipatie'. Hieronder worden beide onderdelen toegelicht.

Het onderdeel 'Brainstormtechnieken' betreft de volgende vragen:

- Noem vier verschillende manieren om spelideeën op te doen?
- Hoe kun je door middel van een brainstorm aan programma-ideeën komen?
- Hoe werkt een mindmap?
- Hoe werkt een spinassociatie of een associatie met Pim-Pam-Pet?
- Hoe kun je van een combinatie van twee bestaande programma's een nieuw spelidee uitwerken? Geef hiervan eens een voorbeeld.
- Waar haal je verder informatie voor spelideeën?
- Hoe kunnen de kompassen en gidsen je daarbij helpen?
- Waar vind ik ideeën op de site van Scouting Nederland?
- Hoe werkt de activiteitenbank?
- Hoe kun je de kompassen en gidsen gebruiken bij het bedenken en uitvoeren van een programma?
- Met welke factoren moet bij de keuze van een spel rekening worden gehouden?

Het onderdeel 'Jeugdparticipatie' betreft de volgende vragen:

- Hoe bepaal je of een activiteit die je bedacht hebt aansluit bij de jeugdleden?
- Hoe kom je erachter wat de jeugdleden leuk vinden?
- Hoe gebruik je 'onbruikbare' ideeën van jeugdleden?
- Wat is de meerwaarde van de inbreng van jeugdleden?
- Hoe kun je jeugdleden in jouw speltak mee laten helpen met de organisatie van het programma?
- Op welke wijze kun je jeugdleden verder betrekken bij de organisatie van jouw speltak?
- Noem twee verschillende methodes om jeugdleden te stimuleren nieuwe programma-ideeën te bedenken?
- Noem twee manieren hoe de inbreng van jeugdleden bij het programmeren kan worden verbeterd?

2.3.6 Deelkwalificatie 6: Programmeren

Deze deelkwalificatie omvat drie competenties:

- In staat zijn om samen met het team een jaarplan te maken waarin op basis van de spelvisie, de activiteitengebieden, de doorlopende leerlijn en het progressiesysteem een uitdagend en afwisselend spelaanbod wordt geboden, waarbij de ontwikkeling van het individu tot zijn recht komt.
- In staat zijn om regelmatig samen met het eigen team of de praktijkbegeleider de werkzaamheden en de eigen rol (taakverdeling, taakvervulling) te plannen.
- In staat zijn om samen met het leidingteam activiteiten voor te bereiden en afhankelijk van de speltak de jeugdleden hierin te begeleiden.

Deze deelkwalificatie bestaat uit één onderdeel: 'Planningstechnieken'. Dat wordt hieronder toegelicht.

Het onderdeel 'Planningstechnieken' betreft de volgende vragen:

- Hoeveel stappen heeft de programmeercyclus?
- Welke stappen zijn dat?
- Wat moet er in een draaiboek staan?

- Voor wie is het draaiboek?
- Hoe maak je vanuit een idee een uitdagende en afwisselende activiteit?
- Hoe bereid je een programma voor?
- Wat heb je nodig om een programma uit te voeren?
- Wat is het verschil tussen een korte- en een langetermijnplanning?
- Wat zijn voor- en wat zijn nadelen?
- Hoe maak je een langetermijnplanning?
- Hoe zorg je ervoor dat in een langetermijnplanning de variatie van het Scoutingprogramma tot uiting komt?
- Hoe zorg je ervoor dat er afwisseling in het activiteitenprogramma is?
- Hoe kun je werken aan de progressie van je jeugdleden meenemen in je langetermijnplanning?
- Als je een programma hebt dat over meerdere opkomsten verspreid moet worden (gezamenlijk werken aan een insigne, een jaarthema, bootonderhoud), hoe doe je dat dan?
- Hoe zorg je voor voldoende diversiteit in het activiteitenprogramma?
- Komen alle activiteitengebieden aan bod?
- Hoe bepaal je of de activiteiten die je hebt bedacht aansluiten bij de spelvisie van Scouting Nederland (progressiematrix)?
- Hoe kun je de progressiematrix gebruiken om tot een verbreding van je programma-aanbod te komen?
- Wat is de inbreng van bevers, welpen en scouts in het programma?

2.3.7 Deelkwalificatie 7: Motivatietechnieken en groepsproces

Deze deelkwalificatie omvat twee competenties:

- In staat zijn om afhankelijk van de speltak, de ontwikkeling van jeugdleden te stimuleren door het creëren van uitdaging en het geven van stimulerende terugkoppeling.
- In staat zijn om jeugdleden op hun eigen niveau te stimuleren en te enthousiasmeren actief deel te nemen aan het activiteitenprogramma.

Deze deelkwalificatie bestaat uit twee onderdelen: 'Doorlopende leerlijn' en 'Groepsproces'. Deze onderdelen worden hieronder toegelicht.

Het onderdeel 'Doorlopende leerlijn' betreft de volgende vragen:

- Hoe kun je jeugdleden motiveren om zich te ontwikkelen?
- Waarom heeft de doorlopende leerlijn zo'n belangrijke rol om de motivatie voor de activiteiten in de eigen speltak en de volgende speltak te vergroten?
- Welke handvatten geeft de doorlopende leerlijn om vanuit de organisatie van je speltak de motivatie te vergroten?
- Hoe kun je het progressiesysteem van je eigen speltak gebruiken om jeugdleden te motiveren?
- Wat zijn factoren die de motivatie van jeugdleden beïnvloeden (denk aan uitdaging, verantwoordelijkheid, waardering, sfeer en de kwaliteit van de activiteiten)?
- Hoe kun je jeugdleden motiveren om deel te nemen aan alle activiteiten?
- Is het vanuit motivatieperspectief belangrijk om prestaties van jeugdleden steeds op dezelfde wijze te beoordelen?
- Waarom wel/niet?

Het onderdeel 'Groepsproces' betreft de volgende vragen:

- Wat is het voordeel van werken met subgroepen, voor de speltak als geheel en voor de individuele jeugdleden?
- Hoe zet je subgroepen op?
- Hoe kies je een subgroepleider?
- Hoe begeleid je een subgroep?

2.3.8 Deelkwalificatie 8: Veiligheid

Deze deelkwalificatie omvat vijf competenties:

- In staat zijn om samen met het leidingteam zorg te dragen voor een veilige (speel)omgeving.
- In staat zijn om bij de voorbereiding van een activiteit de risico's en veiligheidsaspecten te benoemen.
- In staat zijn om toezicht te houden en overzicht te hebben bij het uitvoeren van activiteiten en op basis van veiligheids- en gedragsregels te handelen of in te grijpen.
- In staat zijn om zorgvuldig om te gaan met materialen en omgeving, tevens in staat zijn om dit verantwoordelijkheidsgevoel over te dragen aan de jeugdleden en ze hierin te begeleiden.
- In staat zijn om gepast op te treden in crisissituaties, bij ziekte en ongevallen. Hulp en steun bieden aan betrokkenen, het tonen van inlevingsvermogen. In staat zijn om jeugdleden op te vangen en gerust te stellen.

Deze deelkwalificatie bestaat uit drie onderdelen: 'Veilig werken', 'Risico's en situaties kunnen inschatten en daarnaar handelen' en 'Ongevallen'. Hieronder worden de drie onderdelen toegelicht.

Het onderdeel 'Veilig werken' betreft de volgende vragen:

- Ken je de veiligheidsbladen van Scouting Nederland?
- Op welke wijze pas je de veiligheidsbladen toe in je programma?
- Heb je voldoende kennis over de materialen die tijdens activiteiten van de speltak worden gebruikt (denk aan boten, reddingsvesten, pionierhout, bijlen en abseilmateriaal)?
- Kun je het materiaal dat je gebruikt ook onderhouden?
- Wat doe je om te voorkomen dat mensen ziek worden van iets dat ze eten?
- Op welke wijze let je op hygiëne bij jouw jeugdleden?
- Weet je wat je moet doen als een jeugdlid een teek heeft?

Het onderdeel 'Risico's en situaties kunnen inschatten en daarnaar handelen' betreft de volgende vragen:

- Hoe bepaal je welke risico's er zijn bij een activiteit?
- Welke risico's zijn in jouw speltak het grootst?
- Kun je aangeven hoe je tijdens het programma let op veiligheid?
- Wanneer is het de laatste keer misgegaan en wat had je kunnen doen om dat te voorkomen?
- Welke maatregelen neem je (afhankelijk van je speltak) bij hakken en zagen, pionieren, klimmen en abseilen, droppings en nachtspeken, op en rond het water en zwemmen, vuur maken, koken op gas, lopen van tochten, vervoer van materialen en vervoer van kinderen, fietsen in groepen, en medicatie?
- Op welke wijze houd je rekening met het weer tijdens activiteiten (bijvoorbeeld regen, kou, hitte, onweer)?
- Hoe betrek je jeugdleden bij hun eigen veiligheid en die van mensen om hen heen?

Het onderdeel 'Ongevallen' betreft de volgende vragen:

- Wat doe je bij de meest voorkomende ongevallen (brandwond, gebroken arm, snijwond, gekneusde enkel, vergiftiging, verslikking)?
- Wat moet je doen bij een ongeval?
- Hoe handel je bij levensbedreigende situaties?
- Hoe handel je bij niet-levensbedreigende situaties?

2.3.9 Deelkwalificatie 9: Presenteren en uitleggen van activiteiten

Deze deelkwalificatie omvat vier competenties:

- In staat zijn om activiteiten te presenteren aan jeugdleden.
- In staat zijn om op een goede en flexibele wijze een spel te leiden.
- In staat zijn om jeugdleden te begeleiden een activiteit te presenteren.
- In staat zijn om een presentatie te geven aan ouders.

Deze deelkwalificatie bestaat uit twee onderdelen: 'Presentatietechnieken' en 'Spelleiding'. Hieronder worden beide onderdelen toegelicht.

Het onderdeel 'Presentatietechnieken' betreft de volgende vragen:

- Kun je een verhaal vertellen aan jouw jeugdleden?
- Waar moet je op letten als je een verhaal vertelt?
- Kun je een instructie geven aan jeugdleden of ouders?
- Kun je een digitale presentatie maken en geven?
- Waar let je op als je een presentatie maakt?
- Kun je een flip-over of schoolbord gebruiken bij een presentatie?
- Wat is het verschil tussen het gebruik van een digitale presentatie en een presentatie waarbij je zelf nog moet schrijven?
- Hoe zorg je er tijdens een presentatie voor dat iedereen 'bij de les' blijft?
- Op welke randvoorwaarden moet je letten als je een presentatie geeft?

Het onderdeel 'Spelleiding' betreft de volgende vragen:

- Wat is het verschil tussen vrij spelen en geleid spelen? Geef van beiden eens een voorbeeld.
- Wat is je rol als leidinggevende tijdens vrij spelen?
- Hoe kun je kinderen bij vrij spelen stimuleren?
- Waar moet je op letten als je een spel uitlegt?
- Wat zijn aandachtspunten tijdens een spel?
- Hoe beëindig je op een goede manier een spel?
- Is er een verschil tussen de spelleiding bij een competitief en bij een niet-competitief spel?
- Hoe zorg je ervoor dat een 'wild' spel toch op een verantwoorde manier plaatsvindt?
- Hoe kun je dat tijdens een spel bijsturen?
- Hoe ga je om met onverwachte aspecten tijdens een spel, zoals met kinderen die vals spelen, kinderen die niet tegen hun verlies kunnen of kinderen die zich blesseren?
- Wat doe je als een jeugdlid niet mee kan doen met een spel of activiteit?
- Kun je oudere jeugdleden ondersteunen om een spel te leiden?
- Zit daar voor hen een opbouw in?

2.3.10 Deelkwalificatie 10: Gewenst gedrag

Deze deelkwalificatie omvat vier competenties:

- In staat zijn om tijdens activiteiten samenwerking, acceptatie, wederzijds vertrouwen en waardering te stimuleren.
- In staat zijn om jeugdleden het gevoel te geven geaccepteerd te zijn, erbij te horen en gewaardeerd te worden.
- In staat zijn om (samen met het leidingteam) een veilig sociaal klimaat te scheppen voor zowel jeugdleden als leiding, waarin iedereen zich gehoord en gewaardeerd voelt.
- De bereidheid om de kennis, vaardigheden en houdingsaspecten zoals beschreven in deze kwalificatiekaart actief uit te dragen als voorbeeldfunctie.

Deze deelkwalificatie bestaat uit twee onderdelen: 'Gedragscode' en 'Veilig sociaal klimaat'. Hieronder worden beide onderdelen toegelicht.

Het onderdeel 'Gedragscode' betreft de volgende vragen:

- Weet je wat er in de gedragscode van Scouting Nederland staat?
- Ken je het *Protocol ongewenst gedrag*?
- Hoe zou je ongewenst gedrag omschrijven?
- Wat moet je doen bij een vermoeden van ongewenst gedrag?
- Welke regels heb je in jouw speltak?
- Hebben de jeugdleden invloed op het tot stand komen van de regels? Waarom wel/niet?
- Hoe ga je om met intimiteiten binnen je speltak?
- Zijn er afspraken over voor jeugdleden?
- Zijn er afspraken over voor leiding?
- Ben je je bewust van jouw voorbeeldfunctie?
- Geef je zelf het 'goede voorbeeld'?
- Geef eens een voorbeeld waaruit blijkt dat jeugdleden jouw voorbeeld volgen?
- Hoe heeft die voorbeeldfunctie een effect buiten de opkomst?
- Hoe ga je om met straffen en belonen van jeugdleden?

Het onderdeel 'Veilig sociaal klimaat' betreft de volgende vragen:

- Wat kun je zelf doen om een veilig sociaal klimaat te scheppen?
- Bij wat voor ongewenste zaken grijp je in?
- Hoe kun je voor jouw jeugdleden het zelfvertrouwen vergroten?
- Is dit voor jongens anders dan voor meiden?
- Hoe kun je voor jouw speltak jeugdleden meer verantwoordelijkheid geven?
- Hoe kun je het zelfbewustzijn bij jeugdleden te bevorderen?
- Welke taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn geschikt voor jeugdleden in jouw speltak?
- Waarin wijkt dat af van de naastliggende speltakken?
- Hoe kom je er achter of een jeugdlid gepest wordt?
- Wat doe je als een jeugdlid gepest wordt?
- Welke stappen neem je om pestgedrag te voorkomen?
- Wat voor andere ongewenst gedrag kun je in jouw speltak verwachten? Hoe kun je dit voorkomen?
- Hoe zorg je ervoor dat ongewenst gedrag wordt omgebogen naar gewenst gedrag?
- Hoe ga je met fysieke activiteiten om? Wanneer wordt stoeien vechten?

2.3.11 Deelkwalificatie 11: Evalueren van activiteiten

Deze deelkwalificatie omvat de vier competenties:

- In staat zijn om regelmatig samen met het eigen team of de praktijkbegeleider de werkzaamheden en de eigen rol (taakverdeling, taakvervulling) te evalueren.
- In staat zijn om activiteiten te evalueren, samen met het leidingteam of als begeleider van de jeugdleden.
- In staat zijn om jeugdleden te begeleiden om een activiteit te evalueren.
- In staat zijn om verbeterpunten te herkennen en om te zetten naar een actieplan.

Deze deelkwalificatie bestaat uit één onderdeel: 'Evaluatiewerkvormen'. Dat wordt hieronder besproken.

Het onderdeel 'Evaluatiewerkvormen' betreft de volgende vragen:

- Hoe leid je een (kring)gesprek?
- Wat is een Stille-wanddiscussie en hoe leid je die?
- Hoe stel je een goede vragenlijst voor een enquête op?
- Noem vijf verschillende manieren om door middel van een korte activiteit of een kort spel een activiteit met jeugdleden te evalueren?

2.3.12 Deelkwalificatie 12: Gespreks- en overlegvaardigheden

Deze deelkwalificatie omvat de drie competenties:

- In staat zijn om de groepsraad en overige groepsactiviteiten en -bijeenkomsten voor te bereiden en eraan deel te nemen.
- In staat zijn om voor de eigen speltak het speltakoverleg in de regio voor te bereiden en eraan deel te nemen.
- In staat zijn om een slechtnieuwsgesprek te voeren.

Deze deelkwalificatie bestaat uit vier onderdelen: 'Kwaliteit', 'Gesprekstechnieken', 'Ouders' en 'Slechtnieuwsgesprekken'. Hieronder worden de vier onderdelen toegelicht.

Het onderdeel 'Kwaliteit' betreft de volgende vragen:

- Kun je jouw werkzaamheden in je speltak benoemen?
- Hoe verhoudt zich dat tot de taken van anderen?
- Welke zaken laat jij liggen?
- Welke zaken laten anderen liggen?
- Wordt de kwaliteit van jouw speltak wel eens besproken?
- Wat zou je kunnen doen om de kwaliteit van jouw speltak te verbeteren?
- Ken je het programma Groepsontwikkeling?
- Wat zou je kunnen doen om de kwaliteit van de Scoutinggroep te verbeteren?

Het onderdeel 'Gesprekstechnieken' betreft de volgende vragen:

- Wat zijn voorwaarden voor een goede vergadering?
- Hoe is de procedure voor een standaard vergadering?
- Wie heeft er stemrecht in de groepsraad?
- Wanneer wordt er schriftelijk of met handopsteking gestemd?
- Heb je wel eens een vergadering geleid? Het is erg lastig om te toetsen of iemand een gesprek kan leiden. Het is daarom raadzaam om dit in de praktijk een keer te toetsen en dan te letten op drie belangrijke elementen: structuur aanbrengen, samenvatten, aandacht voor alle deelnemers.

-
- Ken je de feedbackregels?
 - Waarom geef je alleen feedback op concreet gedrag?
 - Waarom gebruik je alleen iets wat je zelf hebt gezien?
 - Waarom gebruik je een ik-boodschap?
 - Waarom moet feedback positief zijn?
 - Ben je in staat om jeugdleden of medestafleden op een positieve wijze aan te spreken op hun gedrag?

Het onderdeel 'Ouders' betreft de volgende vragen:

- Houden jullie ouderbezoek?
- Heb je wel eens een oudergesprek gevoerd?
- Op welke wijze vindt de communicatie met jeugdleden en ouders plaats?
- Ben je in staat om een kwalitatief goede mail te schrijven voor ouders?
- Heb je wel eens een stukje geschreven over jouw speltak voor op de website en/of het groepsblad?

Het onderdeel 'Slechtnieuwsgesprekken' betreft de volgende vragen:

- Waar moet je op letten bij een slechtnieuwsgesprek?
- Waarom moet je het slechte nieuws zo snel mogelijk brengen?
- Zijn de argumenten bij een slechtnieuwsgesprek open voor discussie?
- Wat zijn valkuilen bij een slechtnieuwsgesprek?

3 Toelichting op de competenties voor teamleider

3.1 Teamleiderniveau

Voor een teamleider bevers, welpen of scouts gelden extra competenties ten aanzien van het niveau voor leidinggevende. Een gekwalificeerd teamleider dient dus over zowel de competenties van een gekwalificeerd leidinggevende bevers, welpen of scouts te beschikken als over de extra competenties voor een teamleider. De extra taken als teamleider zijn specifiek gericht op het team en minder op de jeugdleden.

Voor de kwalificatie van teamleider bevers, welpen of scouts, zijn bij de deelkwalificaties 1, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11 en 12 extra competenties geformuleerd.

3.1.1 Deelkwalificatie 1: Spelvisie en spelaanbod

De extra competenties voor het onderdeel 'Spelvisie SCOUTS en activiteitengebieden' betreffen de volgende vragen:

- Waaruit blijkt de kwaliteit van het activiteitenprogramma?
- Wanneer is een Scoutingprogramma goed?
- Hoe werk je aan kwaliteit in een langetermijnprogramma?
- Waarom is een afwisselend en uitdagend activiteitenprogramma van belang?
- Hoe kun je de kwaliteit van het activiteitenprogramma bewaken?
- Wat is daarin jouw rol als teamleider?

3.1.2 Deelkwalificatie 3: Scouting Academy

De extra competenties voor het onderdeel 'Signaleren van leerwensen' betreffen de volgende vragen:

- Hoe kun je nieuwe teamleden begeleiden als teamleider?
- Welke zaken wil je aan bod laten komen bij een introductie van nieuwe leiding?
- Wat is jouw rol en wat is de rol van de praktijkbegeleider?
- Op welke wijze werk je aan de kwaliteit van jouw leidingteam?
- Hoe kun je de kwaliteit van het leidingteam verbeteren?
- Wat kun je (samen met de groeps- en praktijkbegeleider) doen om de kwaliteit van het leidingteam te verbeteren?

3.1.3 Deelkwalificatie 4: Leeftijdseigene

De extra competenties voor het onderdeel 'Samenhang en leeftijdseigene' betreffen de volgende vragen:

- Kun je op basis van de ontwikkeling van het brein de ontwikkeling van jongeren verklaren?
- Welke verschillen zijn er tussen jongens en meiden in het leeftijdseigene van jouw speltak?
- Welke rol spelen vriendschappen in jouw speltak?
- Is er een verschil in de wijze waarop jongens en meiden omgaan met hiërarchie?

3.1.4 Deelkwalificatie 6: Programmeren

De extra competenties voor het onderdeel 'Planningstechnieken' betreffen de volgende vragen:

- Hoe vaak ga je als team samen zitten om programma te maken?
- Hoe maak je met je team een langetermijnplanning?
- Hoe zorg je dat de continuïteit blijft?
- Hoe kun je je teamleden stimuleren om met nieuwe en originele ideeën te komen?
- Hoe zorg je voor een logische lijn in een langetermijnplanning?
- Hoe maak je een meerjarenvisie?

3.1.5 Deelkwalificatie 7: Motivatietechnieken en groepsproces

De extra competenties voor het onderdeel 'Begeleiden en faciliteren van het groepsproces' betreffen de volgende vragen:

- Hoe kun je de samenwerking in je team bevorderen?
- Hoe kun je de taakverdeling optimaliseren?
- Hoe kun je de sfeer in het leidingteam verbeteren?
- En de sfeer van de gehele speltak?
- Wat zie je als de grootste valkuilen voor je leidingteam?
- En voor je speltak?

3.1.6 Deelkwalificatie 8: Veiligheid

De extra competenties voor het onderdeel 'Risico's kunnen inschatten en daarnaar handelen' betreffen de volgende vragen:

- Wat doe je om te zorgen dat er veilig gewerkt wordt binnen de speltak?
- Ben je in staat om jeugdleden ter verantwoording te roepen als dat nodig is?
- En hoe zit dat bij medeleiding?

De extra competenties voor het onderdeel 'Ongevallen' betreffen de volgende vragen:

- Ben je in staat om snel te schakelen als er iets onverwachts gebeurt?
- Weet je wat er moet gebeuren bij een ongeval?
- Wat doe je na een ongeval richting jeugdlid?
- En wat doe je richting ouders?

Op de kwalificatiekaart staat dat je in staat bent om in een crisis leiderschap te tonen. Hoe iemand reageert, is eigenlijk niet vast te stellen in een trainingssituatie. Daarom is ervoor gekozen om deze competenties niet op te nemen in een module. In de groep, is dit door de praktijkbegeleider veel beter te beoordelen.

3.1.7 Deelkwalificatie 10: Gewenst gedrag

De extra competenties voor het onderdeel 'Veilig sociaal klimaat' betreffen de volgende vragen:

- Hoe ga je met je medeleiding het gesprek aan over elkaars houding en gedrag?
- Hoe stimuleer je medeleiding om in houding en gedrag het goede voorbeeld te geven?
- Wat is dan 'het goede voorbeeld'?
- Wanneer heb je dit voor het laatst gedaan?

3.1.8 Deelkwalificatie 11: Evalueren van activiteiten

De extra competenties voor het onderdeel 'Toepassen van de programmeercyclus' betreffen de volgende vragen:

- Op welke wijze worden activiteiten geëvalueerd?
- Hoe worden de resultaten van een evaluatie geborgd in het team?
- Op welke wijze draagt dit bij aan de kwaliteit van het spel?
- Op welke wijze draagt dit bij aan de samenwerking binnen het leidingteam?

3.1.9 Deelkwalificatie 12: Gespreks- en overlegvaardigheden

De extra competenties voor het onderdeel 'Actief meedoen in Scoutingactiviteiten op alle niveaus' betreffen de volgende vragen:

- Hoe vertegenwoordig je jouw speltak bij een overleg?
- Naar welke overleggen ga je toe?
- Hoe bereid je een overleg samen met je leidingteam voor?

-
- Geef eens een voorbeeld waaruit blijkt dat je een actieve bijdrage levert aan een overleg.
 - Hoe zorg je ervoor dat jouw argumenten ook echt gehoord worden?
 - Geef eens aan met wie je (vanuit je functie) allemaal contact hebt binnen en buiten de groep (te denken valt aan teamleden, praktijkbegeleider, groepsbegeleider, teamleiders van andere speltakken, teamleiders van dezelfde speltak uit andere groepen in de regio, regio-organisatoren, ouders, jeugdleden).
 - Hoe maak je een taakverdeling binnen je team?
 - Hoe zorg je ervoor dat iedereen de juiste taak krijgt?
 - Wat is jouw positie in het team?
 - Hoe zorg je voor een open sfeer, waarin een evenwichtige afstemming tussen teamleden mogelijk is?

4 Toelichting op de competenties van speltakverhuizers

4.1 Speltakverhuizers

Bij de overstap van de ene naar de andere speltak, kijkt de praktijkbegeleider samen met de leidinggevende of deze in staat is de verworven kennis, vaardigheden en houdingsaspecten ook op een geschikte manier voor de nieuwe leeftijdsgroep in te zetten.

Een kwalificatie voor leidinggevende bevers wil dus bijvoorbeeld niet zeggen dat iemand automatisch ook over alle competenties voor een kwalificatie voor scouts beschikt (en andersom). Het is immers een andere speltak, met een andere aanpak, een ander activiteitenaanbod, een ander progressiesysteem, etc.

Het verschil in benodigde competenties voor een leidinggevende functie voor bevers, welpen of scouts en een meer begeleidende of adviserende rol voor explorers of roverscouts is daarbij zelfs zo groot dat hiervoor een aparte kwalificatie en kwalificatiekaart is opgesteld. Behalve competenties die direct te maken hebben met de speltak, zijn er ook specifieke competenties die te maken hebben met het delegeren van taken en het op afstand bijsturen.

Bij de overstap naar een andere speltak wordt als eerste aan de hand van de kwalificatiekaart voor de nieuwe speltak gekeken welke deelkwalificaties al in bezit zijn. Hierbij spelen de deelkwalificatie 1: Spelvisie en spelaanbod en deelkwalificatie 4: Leeftijdseigene, een grote rol. Maar dit vloeit verder ook door in zaken als jeugdparticipatie (uit deelkwalificatie 5: Activiteitenwensen en spelideeën) en de doorlopende leerlijn (uit deelkwalificatie 7: Motivatietechnieken en groepsproces). Het is dus van groot belang om hier bij het toetsen van de aanwezige competenties rekening mee te houden.

Loop eerst samen met de (team)leider de gehele kwalificatiekaart door. Bekijk daarbij wat de verschillen zijn bij het betreffende onderdeel tussen de huidige speltak en de vorige speltak. Stel daarbij samen vast welke competenties voor de nieuwe speltak nog ontbreken en bespreek vervolgens de wijze waarop de ontbrekende competenties ontwikkeld kunnen worden. Daarbij zijn er verschillende mogelijkheden, zoals een aanvullende training vanuit de regio, maar bijvoorbeeld ook door het uitvoeren van een praktijkopdracht of het meedraaien met een zomerkamp voor de nieuwe speltak in de eigen of een andere Scoutinggroep.

Bij de overstap tussen bevers, welpen en scouts zal het zwaartepunt van de veranderingen liggen in de deelkwalificaties 1, 4, 5 en 7. Bij een overstap naar explorers en roverscouts komen daar de deelkwalificaties 6, 7, 11 en 12 bij, vanwege de rol van de jongeren in het programma.

Tip voor praktijkbegeleiders: accentueer de woorden 'speltak' en 'jeugdleden' op de kwalificatiekaart. Dit zijn dan de onderwerpen voor een kwalificatiegesprek van een speltakverhuizer.

Hieronder zijn twee voorbeelden gegeven van enkele vragen die een praktijkbegeleider kan stellen.

Van bevers naar welpen

Bij een overstap van bevers naar welpen zou daarbij bijvoorbeeld gelet kunnen worden op een verschillende inzet van thema en rustmomenten in het kampprogramma:

- Wat zijn de verschillen en wat zijn de overeenkomsten?
- Hoe reageren kinderen hierop?
- Wat gaat er goed en wat zijn punten voor verbetering?
- Wat is er anders aan het progressiesysteem?
- Wat is het effect van het leeftijdseigene op het activiteitenprogramma of de jeugdparticipatie?

Van scouts naar explorers

Voor de overstap van scouts naar explorers zou bijvoorbeeld specifiek aandacht geschonken kunnen worden aan het verschil in zelfstandigheid tussen scouts en explorers in de voorbereiding van het programma, het uitvoeren van activiteiten en specifieke zaken als zelfbestuur. Waar houdt leiden op en wordt het begeleiden?

5 Toetsing, kwalificatie en registratie

5.1 Toetsing competenties

De vragen zoals geformuleerd bij de beschrijvingen van de onderdelen in het vorige hoofdstuk kunnen dienen als uitgangspunt voor een kwalificatiegesprek. In de modules behorende bij de deelkwalificaties wordt de achtergrond van de bij een deelkwalificatie behorende competenties verder uitgewerkt. Aan de hand hiervan kunnen extra verdiepvragen worden gemaakt. Met deze vragen kan de kennis worden getoetst. Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de STARR-methode om ook te kunnen toetsen of iemand het geleerde in de praktijk weet te brengen.

Wanneer een praktijkbegeleider niet helemaal weet wat de inhoud van een competentie is, is het raadzaam om voorafgaand aan een kwalificatiegesprek eerst de betreffende modules door te lezen. Houd dan de vragen ernaast, zodat de verbanden zichtbaar worden.

Vaardigheden en houding kunnen niet in een gesprek worden aangetoond. Die komen tot uiting bij het uitvoeren van praktijkopdrachten met een directe relatie met een spelactiviteit, zoals een spel, een volledige opkomst, een weekend of een kamp. Hierbij hebben de teamleider en praktijkbegeleider een belangrijke rol in de begeleiding, observatie en feedback. De resultaten van de gesprekken en observaties worden vastgelegd in korte verslagen waaruit blijkt welke ontwikkeling de betrokkene heeft doorgemaakt en of de deelkwalificatie is behaald.

Het toetsen van een houding is veel minder objectief. Hoe toets je 'het goede voorbeeld geven'? Je kunt in een gesprek proberen de achterliggende waarden en normen boven tafel te krijgen. Een leidinggevende kan dan blij geven van zijn/haar inzicht en motivatie. In veel gevallen zal je dit moeten observeren. Voor de kwalificatie van een leidinggevende kun je als praktijkbegeleider de hulp van de teamleider inroepen, die ziet de leidinggevende immers veel vaker. Bij het vaststellen van vaardigheden en houdingsaspecten van teamleiders, kan je als praktijkbegeleider bijvoorbeeld weer je licht opsteken bij de teamleden.

5.2 Kwalificatie en registratie

Voor de kwalificatie van een leidinggevende bevers, welpen, scouts is het de bedoeling dat de praktijkbegeleider samen met de leidinggevende en zijn/haar teamleider bekijkt of de leidinggevende over alle (deel)kwalificaties beschikt. De kwalificatie leidinggevende bevers, welpen, scouts bestaat uit twaalf deelkwalificaties, die door de praktijkbegeleider elk apart geregistreerd moeten worden in Scouts Online.

Voor de kwalificatie van een teamleider is het de bedoeling dat de praktijkbegeleider samen met de teamleider bekijkt of de teamleider én over alle twaalf deelkwalificaties voor leidinggevende van de betreffende speltak beschikt én over de extra competenties voor teamleiders die bij deze deelkwalificaties zijn vermeld.

Wanneer een leidinggevende of teamleider naar de mening van de praktijkbegeleider over alle benodigde deelkwalificaties beschikt, kan de praktijkbegeleider een aanvraag voor de betreffende kwalificatie (leidinggevende of teamleider bevers, welpen, scouts) in Scouts Online registreren. Daarna kan de praktijkbegeleider zelf via bijvoorbeeld email of telefoon, contact opnemen met de praktijkcoach van de regio en de aanvraag melden. De praktijkcoach en de praktijkbegeleider maken afspraken over hoe het kwalificatietraject wordt vastgelegd en getoetst door de praktijkcoach.

Via de [Kwalificatiewijzer](#) op de website kun je precies nagaan hoe en via wie een (deel)kwalificatie aangevraagd en geregistreerd kan worden. Daarnaast is de *Handleiding voor praktijkbegeleiders, praktijkcoaches en steunpuntmedewerkers* te downloaden via de site van Scouting Nederland.

Bij de kwalificatie als (team)leider bevers, welpen of scouts hoort een eigen kwalificatieteken. Dit teken is verkrijgbaar in de ScoutShop en mag je op je Scoutingblouse dragen als je de bijbehorende kwalificatie hebt verworven. Op de website is een kwalificatieposter beschikbaar waarop alle kwalificatietekens voor (team)leiders staan afgebeeld.

Behalve een persoonlijke kwalificatie, is er per speltak ook een teamprofiel. Hierin staan de eisen beschreven waar je als team gezamenlijk aan moet voldoen. Op de website van Scouting Nederland is meer informatie over de teamprofielen te vinden.